

Monumentnummer*: 508931

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 29 september 1998
Kadaster deel/nr: 9300/18

Monumentnaam**

Het Wakend Oog

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
West-Terschelling	Terschelling	Friesland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Torenstraat	2		8881 BJ	West-Terschelling		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Terschelling	A			1226

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Het WACHTLOKAAL ten behoeve van de schippersvereniging "Het Wakend Oog", tegenwoordig koffiehuis, staat aan de kade van de haven van Terschelling, op de hoek met de Torenstraat die vanaf de kade naar het noordwesten loopt. De ingang bevindt zich in de kopgevel op deze straathoek. "Het Wakend Oog" stamt uit 1882 toen het, blijkens één van de vele gevelstenen, werd opgericht door oud-burgemeester G.J.E. Eschauzier, ter herinnering aan de Terschellinger Noordpoolvaarder Willem Barendtsz. Het pand is een ontwerp van architect M. Daalder te Den Helder in eclectische stijl met enkele Neo-Renaissance elementen, hetgeen kenmerkend is ook voor het overige werk van deze architect op Terschelling, zoals de N.H. kerk te Midsland. Het pand is in 1991 zorgvuldig gerestaureerd, gemoderniseerd en inwendig aangepast aan de functie van horecagelegenheid, echter met behoud van een aantal interieurelementen. Twee windschermen aan de voorgevel zijn nieuw en vallen buiten de bescherming van rijkswege.

Omschrijving

"Het Wakend Oog" is opgetrokken in bruine bakstenen met gele gevelbanden rondom lopend, op een rechthoekige

plattegrond. Het zadeldak is gedekt met zwarte verbeterde Hollandse pannen. De twee topgevels bevatten een klimmend boogfries waarvan de rondbogen in gele stenen zijn uitgevoerd. Een rollaag sluit de oplopende gevelranden af; een gemetselde geelbruine rechthoek met daarop een natuurstenen piron bekroont de topgevels. Ter hoogte van de goot een getrapte gevelverbreding. De zesruitsvensters in voor- en achtergevel en in de rechterzijgevel hebben een licht gehoekte bovenzijde; een schouderstuk loopt door tot aan de gevelband, en bestaat uit gele, rode en bruine strekken en aanzet- en sluitstenen. Ook de toegangsdeur in de voorgevel is zo afgewerkt; aan weerszijden van deze deur twee vensters. Centraal in de topgevel een gepleisterde gevelsteen onder geel-rode segmentboog. Hierop is in reliëf afgebeeld een oog en de tekst: "het wakend oog 1680-1882", samen omvat door een touw met platte knoop middenonder.

Onderaan de gevel twee zwarte stenen gedenkplaten met de teksten "ter herinnering/aan den grooten noordpoolzeevaarder/WILLEM BARENTSZ/ op dit eiland geboren/+ 1540 + 20 juni 1597/ bij NOVA ZEMBLA" en "ter aandenken/aan den heer P.ESCHAUZIER/oud burgemeester/van het eiland Terschelling/van 1810 tot 1837". In de achtergevel is één gekoppeld venster en één enkel verdiepingsvenster; in de rechterzijgevel twee gekoppelde vensters. Aan de rechterzijgevel, die naar de haven is gericht, is een houten zitplank bevestigd, en nog twee zwarte stenen gedenkplaten: een uit 1982, en een met de tekst "de eerste steen/gelegd door/P.J.E Eschauzier/kleinzoon van den oud burgemeester/10 juni 1882". De linkerzijgevel bevat een hoog klein vierruitsvenster.

In het portaal bevinden zich twee natuurstenen gedenkplaten, waarvan de één een gedicht bevat over een wakend oog, en de ander, gedateerd 14 december 1882, een huldeblijk is aan G.J. Eschauzier, de stichter.

Waardering

Het voormalig wachtlokaal "Het wakend oog" te Terschelling uit 1882, is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van de rol van scheepvaart en haven voor het eiland Terschelling;
- als typerend voorbeeld binnen het oeuvre van de ontwerper, N.J. Daalder;
- vanwege de architectonische detaillering met de scheepvaartverwante ornamentiek;
- vanwege de zeer hoge mate van gaafheid van het exterieur;
- vanwege de ligging die de overgang van haven naar dorpskom mede vormgeeft en markeert;
- vanwege de zeldzaamheid van gebouwen met deze functie.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Functie

Wachtlokaal